

teamwork, basing on two positive characteristics of it: new knowledge understanding and communication skills acquiring.

In conclusion, the research proved positive attitude to the collaborative learning in Ukraine confirmed by rather high mark given to teamwork by Ukrainian students. The hypothesis about teamwork as effective method of learning put forward before the experiment also proved to be successful. Therefore we can conclude that interactive methods of learning are very welcomed in Ukrainian educational system, because they are not only used, but they work and work effectively even now, at the beginning of their implementation. From this follows that Ukraine has high potential to developing and improving its educational system, because the majority of students and teachers are opened to new methods of learning, that have proved to be effective in making students more interested and competent in the field of knowledge they have chosen.

Список литературы. 1. Katsioloudes M. I., Hadjidakis S. (2007). International Business. Global Perspective. 2. Wikipedia. (б.д.). Получено из http://en.wikipedia.org/wiki/Collaborative_learning. 3. MacGregor, B. L. (б.д.). What is Collaborative Learning? . Washington Center for Improving the Quality of Undergraduate Education. 4. Gokhale, A. A. (1995). Collaborative Learning Enhances. *Journal of Technology Education* . 5. Glennys Parsell & John Bligh. Research Papers. *The development of a questionnaire to assess the readiness. 6. health care students for interprofessional learning (RIPLS)*. 7. <http://www.surveymshare.com /surveytemplate/ templateclstudentsurvey.html> - Collaborative Learning – Student Survey Template. 8. <http://www.surveymshare.com/surveytemplate/collaborativelearningtemplate.html> – Collaborative Learning Survey Template. 9. <http://www.gdrc.org/kmgmt/c-learn/index.html> – Collaborative Learning

Поступила в редколлегию 12.05.10

УДК 656.15

Н.В. ГУРІНЕНКО, аспірант, НТУ «ХП»,

МЕТОД РЕЙТИНГОВОЇ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ

Исследованы основные методы финансового анализа предприятий. Предложена методика оценки финансового состояния предприятия с помощью рейтингования.

Ключевые слова: финансовое состояние предприятия, методы оценки финансового состояния, рейтинговая оценка.

The basic methods of financial analysis of enterprises are investigational. The method of estimation of the financial state of enterprise is offered by rating.

Keywords: financial state of enterprise, methods of estimation of the financial state, rating estimation.

Фінансовий стан підприємства є найважливішою характеристикою фінансової діяльності підприємства, а стійкий фінансовий стан є результатом вмілого управління всією сукупністю виробничо-господарських факторів, які визначають результати діяльності підприємства.

Метою статті є розгляд методик оцінки фінансового стану підприємства, що діють; запропонована методика оцінки фінансового стану підприємства за допомогою рейтингування.

При оцінці фінансового положення підприємства можуть застосовуватися різні формалізовані і неформалізовані методи (нормативний метод оцінки фінансових показників, розрахунково-аналітичний метод, балансовий метод, сальдовий та інші) [2,5]. До найбільш простих інструментів оцінки фінансового стану підприємства відносяться методи порівняння, групування, ланцюгових підстановок.

Традиційна практика аналізу фінансового стану підприємства виділяє шість основних прийомів аналізу і оцінки фінансового стану підприємства: 1) горизонтальний аналіз; 2) вертикальний (структурний) аналіз; 3) трендовий аналіз; 4) аналіз відносних показників (коефіцієнтів); 5) порівняльний аналіз; 6) факторний аналіз.

Зупинимось детальніше на оцінці фінансового стану підприємства за допомогою методики рейтингування підприємства [1,с.166]. Етапами цієї методики є: а) збір і аналітична обробка вихідної інформації за оцінюваний період; б) обґрунтування системи показників, що використовуються для рейтингової оцінки фінансового стану, рентабельності і ділової активності підприємства, їх класифікація, розрахунок під-

сумкового показника рейтингової оцінки; в) класифікація (ранжирування) підприємств за рейтингом. Підсумкова рейтингова оцінка враховує всі найважливіші параметри (показники) фінансово-господарської і виробничої діяльності підприємства, тобто господарської активності в цілому. При її побудові використовуються дані про виробничий потенціал підприємства, рентабельність його продукції, ефективність використання виробничих і фінансових ресурсів, стан і розміщення засобів, їх джерел формування і інші показники. Вихідні показники об'єднані в чотири групи.

Перша група – Показники оцінки прибутковості господарської діяльності:

- загальна рентабельність підприємства – валовий прибуток на 1 грн. активів;
- чиста рентабельність підприємства – чистий прибуток на 1 грн. активів;
- рентабельність власного капіталу – чистий прибуток на 1 грн. власного капіталу (коштів);
- загальна рентабельність виробничих фондів – валовий прибуток до середньої величини основних виробничих фондів та оборотних коштів в товарно-матеріальних цінностях.

Друга група – Показники оцінки ефективності управління:

- чистий прибуток на 1 грн. обсягу реалізації;
- прибуток від реалізації продукції на 1 грн. обсягу реалізації;
- прибуток від фінансово-господарської діяльності на 1 грн. обсягу реалізації;
- валовий прибуток на 1 грн. обсягу реалізації.

Третя група – Показники оцінки ділової активності:

- віддача усіх активів – прибуток (виторг) від реалізації продукції на 1 грн. активів;
- віддача основних фондів – прибуток (виторг) від реалізації продукції на 1 грн. основних фондів;
- обортованість оборотних фондів – прибуток (виторг) від реалізації продукції на 1 грн. оборотних коштів;
- обортованість запасів – прибуток (виторг) від реалізації продукції на 1 грн. запасів;

- обортованість дебіторської заборгованості – прибуток (виторг) від реалізації продукції на 1 грн. дебіторської заборгованості;
- обортованість найбільш ліквідних активів – прибуток (виторг) від реалізації продукції на 1 грн. найбільш ліквідних активів;
- віддача власного капіталу – прибуток (виторг) від реалізації продукції на 1 грн. власного капіталу.

Четверта група – Показники оцінки ліквідності та ринкової стійкості:

- коефіцієнт покриття – оборотні кошти на 1 грн. термінових зобов'язань;
- коефіцієнт критичної ліквідності – грошові кошти, розрахунки та інші активи на 1 грн. термінових зобов'язань;
- індекс постійного активу – основні фонди та інші необоротні активи до власних коштів;
- коефіцієнт автономії – власні кошти на 1 грн. підсумку балансу;
- забезпеченість запасів власними оборотними коштами – власні оборотні кошти на 1 грн. запасів.

В основу розрахунку підсумкового показника рейтингової оцінки покладено порівняння підприємств по кожному показнику економіко-фінансового стану, рентабельності і ділової активності з умовним еталонним підприємством, що має найкращі результати за всіма порівнюваними показниками. Таким чином, базою відліку для здобуття рейтингової оцінки стану справ підприємства є не суб'єктивні припущення експертів, а найбільш високі результати зі всієї сукупності порівнюваних об'єктів, що склалися в реальній ринковій конкуренції. Якщо суб'єктів ринкових стосунків цікавлять лише сповна певні об'єкти господарської діяльності, то еталонне підприємство формується з сукупності однотипних об'єктів. Проте, в більшості випадків, еталонне підприємство може формуватися з показників роботи об'єктів, що належать різним галузям діяльності. Це не є перешкодою вживанню методу оцінки, тому що показники порівнянні і для різномірних об'єктів господарювання.

На практиці, при ухваленні рішення про вибір ділового партнера менеджери компаній оцінюють стан майбутнього партнера не з точки зору близькості до еталонного, а з точки зору віддаленості від критич-

ного. Тому виникає необхідність введення поняття «Умовного задовільного підприємства» при виборі бази відліку рейтингової оцінки. Вважаємо, що «умовне задовільне підприємство має показники, відповідні нормативним мінімальним значенням, визначеним виходячи з критеріїв ефективності господарської діяльності і організації фінансів підприємства, принципів достатності, ліквідності і прибутковості його капіталу і відсутності підстав для визнання структури балансу незадовільною, а підприємства неплатоспроможним. Тобто можна виділити вимоги, яким повинна задовольняти система коефіцієнтів з точки зору ефективності рейтингової оцінки стану підприємства:

- 1) Фінансові коефіцієнти мають бути максимально інформативними і давати цілісну картину стійкості фінансового стану підприємства.
- 2) У економічному сенсі коефіцієнти повинні мати однакову спрямованість (позитивну кореляцію).
- 3) Для всіх показників мають бути вказані числові нормативи мінімального задовільного рівня або діапазону змін.
- 4) Коефіцієнти повинні розраховуватися лише за даними публічної звітності підприємств.
- 5) Коефіцієнти повинні давати можливість проводити рейтингову оцінку підприємства як в просторі, так і в часі.

На основі цих вимог була розроблена система показників і методика рейтингової експрес-оцінки стану підприємства. Для рейтингування підприємств пропонується використовувати п'ять показників (коефіцієнтів), найчастіше вживаних і які найповніше характеризують фінансовий стан підприємства: 1) коефіцієнт забезпеченості власними засобами; 2) коефіцієнт ліквідності; 3) коефіцієнт інтенсивності звороту капіталу, що авансується; 4) коефіцієнт, що враховує ефективність управління підприємством; 5) коефіцієнт рентабельності підприємства.

Пропонована система показників базується на даних публічної звітності підприємств. Ця вимога робить оцінку масовою, дозволяє контролювати зміни у фінансовому стані підприємства всіма учасниками економічного процесу. Вона також дозволяє оцінити результативність і об'єктивність самої методики комплексної оцінки.

Список літератури: 1. *Лернер Ю.І.* Фінанси підприємств. – Х.Консульт, 2007. 384 с. 2. *Клочков А.И.* Разработка комбинированного метода оценки финансового состояния предприятия. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу <http://masters.donntu.edu.ua/2005/kita/klochkov/diss/index.htm#10>. 3. *Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С.* Финансы предприятий. – М. ИНФРА – М, 1997. – 343 с. 4. *Бень Т.Г., Довбня С.Б.* Интегральная оценка финансового stanu предприятия // Финансы Украины, 2002. № 6. – с. 53. 5. *Лайнер А.Г., Толстов М.Е., Герасимова Е.В.* Методы оценки эффективности финансово-экономической деятельности сельскохозяйственных предприятий на основе использования средств математической статистики и вычислительной техники. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу <http://agromagazine.msau.ru/index.php/-3/2008-03-20-14-12-54/96-2008-03-22-16-47-40>. 6. *Плікус І., Слободяник Ю.* Особливості функціонування фінансового механізму підприємств // Економіка. Фінанси. Право, 2003. № 4. – с. 18.

Поступила в редколлегию 07.05.10

УДК 339.174.48

О.С. ДРУГОВА, аспірант, НТУ «ХП»

МЕТОДИ Й НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ ЕНЕРГОМАШИНОБУДОВАННЯ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

В статье рассматриваются методы анализа конкурентного потенциала предприятий энергомашиностроения. Предлагается оценка конкурентного предприятия и дальнейшие мероприятия по управлению конкурентным потенциалом предприятия.

In article methods of the analysis competitive potential enterprise power mechanical engineering are considered. The estimation competitive enterprises and further actions on management competitive potential enterprises are offered.

Вступ. Підприємство, як виробнича система, працює у відповідному зовнішньому оточенні і слід обов'язково враховувати ступінь негативного і позитивного впливу цього мікро- і макросередовища. Зовнішнє середовище включає всі сили, організації і фактори, з якими підприємство зіштовхується у своїй безпосередній і стратегічній діяльності. Воно є своєрідним фоном, на якому виявляються можливості, тобто потенціал підприємства. Оскільки підприємство є ресурсоспоживчою системою, де ресурси об'єдну-